

ISSN:2181-0427 ISSN:2181-1458

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИЛМИЙ АХБОРОТНОМАСИ**

**НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК НАМАНГАНСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА**

2022 йил 1-сон

Бош муҳаррир: Наманган давлат университети ректори С.Т.Тургунов

Масъул муҳаррир: Илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор М.Р.Қодирхонов

Масъул муҳаррир ўринбосари: Илмий тадқиқот ва илмий педагогик кадрлар тайёрлаш бўлими бошлиғи Р.Жалалов

ТАҲРИРҲАЙЪАТИ

Физика-математика фанлари: акад. С.Зайнобиддинов, акад. А.Аъзамов, ф-м.ф.д., доц. М.Тўхтасинов, ф-м.ф.д., проф. Б.Саматов, ф-м.ф.д., доц. Р.Хакимов, ф-м.ф.д. М.Рахматуллаев.

Кимё фанлари: акад.С.Рашидова, акад. А.Тўраев, акад. С.Нигматов, к.ф.д., проф.Ш.Абдуллаев, к.ф.д., проф. Т.Азизов.

Биология фанлари: акад. К.Тожибаев, акад. Р.Собиров, б.ф.д. доц.А.Баташов, б.ф.д. Н.Абдурахмонов.

Техника фанлари: - т.ф.д., проф. А.Умаров, т.ф.д., проф. С.Юнусов.

Қишлоқ хўжалиги фанлари: – г.ф.д., доц. Б.Камалов, қ-х.ф.н., доц. А.Қазақов.

Тарих фанлари: – акад. А.Асқаров, с.ф.д., проф. Т.Файзуллаев, тар.ф.д, проф. А.Расулов, тар.ф.д., проф. У.Абдуллаев.

Иқтисодиёт фанлари: – и.ф.д., проф.Н.Махмудов, и.ф.д., проф.О.Одилов.

Фалсафа фанлари: –ф.ф.д., проф. М.Исмоилов, ф.ф.н., О.Маматов, PhD Р.Замилова.

Филология фанлари: – акад. Н.Каримов, фил.ф.д., проф.С.Аширбоев, фил.ф.д., проф. Н.Улуқов, фил.ф.д., проф. Ҳ.Усманова. фил.ф.д.,проф. Б.Тухлиев, фил.ф.н, доц.М. Сулаймонов.

География фанлари: - г.ф.д., доц. Б.Камалов, г.ф.д., проф.А.Нигматов.

Педагогика фанлари: - п.ф.д., проф. У.Иноят, п.ф.д., проф. Б.Ходжаев, п.ф.д., п.ф.д., проф. Н.Эркабоева, п.ф.д., проф.Ш.Хонкелдиев, п.ф.д., проф Ў.Асқарова, п.ф.н., доц. М.Нишонов, PhD П.Лутфуллаев.

Тиббиёт фанлари: – б.ф.д. Ғ.Абдуллаев, тиб.ф.н., доц. С.Болтабоев.

Психология фанлари – п.ф.д.,проф З.Нишанова, п.ф.н., доц. М.Махсудова

Техник муҳаррир: Н.Юсупов

Таҳририят манзили: Наманган шаҳри, Уйчи кўчаси, 316-уй.

Тел.: (0369)227-01-44, 227-06-12 **Факс:** (0369)227-07-61 **e- mail:** ilmiy@inbox.uz

Ушбу журнал 2019 йилдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Олий аттестация комиссияси Раёсати қарори билан физика-математика, кимё, биология, фалсафа, филология ва педагогика фанлари бўйича Олий аттестация комиссиясининг диссертациялар асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

“НамДУ илмий ахборотномаси–Научный вестник НамГУ” журнали Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг 17.05.2016 йилдаги 08-0075 рақамли гувоҳномаси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги (АОКА) томонидан 2020 йил 29 август куни 1106-сонли гувоҳнома га биноан чоп этилади. “НамДУ Илмий Ахборотномаси” электрон нашр сифатида ҳалқаро стандарт туркум рақами (ISSN-2181-1458)га эга НамДУ Илмий-техникавий Кенгашининг 01.10.2022 йилдаги кенгайтирилган йиғилишида муҳокама қилиниб, илмий тўплам сифатида чоп этишга рухсат этилган

(Баённома № 1). Мақолаларнинг илмий савияси ва келтирилган маълумотлар учун муаллифлар жавобгар ҳисобланади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Азизов О. Тилларни қийсий ўрганиш масаласига доир // Туркий тилларнинг тараққиёти муаммолари. – Тошкент: Фан, 1995. – С. 20–21.
2. Мамонова, Ю. Концепт и способы его исследования / Ю. Мамонова Текст. // Язык культура - сознание: междунард. Сборник научных трудов по лингвокультурологии / отв. ред. Е.Е. Стефанский. - Самара: Самар. гуманитар. акад., 2005. - С. 13-17.
3. Oxford Advanced Learner's Dictionary. Eighth edition. - Uk / India. Oxford University Press, 2010. - 1796 p
4. Турсунов У., Мухторов А., Раҳматуллаев Ш. Ҳозирги ўзбек адабий тили. Т. "Ўзбекистон". 2010. Б.400.
5. Филмор Ч. Фреймы и семантика понимания // Новое в зарубежной лингвистики. – Москва: Прогресс, 1988. – С. 52-92.
6. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. 3 - жилд. - Тошкент: "Ўзбекистон миллий энциклопедияси" Давлат илмий нашриёти, 2007. - 688 б.

ЎЗБЕК ТИЛИДАГИ АНТОНОМАЗИЯЛАРНИНГ АЙРИМ ХУСУСИЯТЛАРИ

Рисолат Ачилова Аъзамовна,

Бухоро давлат университети

катта ўқитувчиси

risolat_lola@mail.ru

Tel: 90-637-05-05

Аннотация. Мақолада антономазия ҳодисасининг тил ва нутқда воқеланиши очиб берилган, унинг моҳияти ва лексик-семантик хусусиятлари аниқланган, инсон лисоний фаолиятида ҳамда бадиий матнни шакллантиришдаги ўрни ва вазифалари белгиланган, номинатив вазифасидан ташқари рамзий маъноларни англатиши, бадиий санъатни воқелантиришдаги роли, айрим лингвопоэтик хусусиятлари ҳамда ўзбек лингвомаданиятида тугатган ўрни каби масалалар ўрганилган. Антономазияларни семантик хусусиятларига кўра уч гуруҳ, яъни а) машҳур тарихий воқеалар асосида шаклланган антономазиялар; б) афсоналар асосида юзага келган антономазиялар; в) адабий асарлар, улардаги образлар асосида шаклланган антономазиялар бўйича ўрганиш мақсадга мувофиқлиги бўйича тавсия берилган. Ўзбек адабиётидаги антономазияларнинг айрим услубий ва лингвопоэтик хусусиятларига Алишер Навоий асарлари мисолида аниқлик киритилган.

Таянч тушунчалар: троп, антономазия, талмиҳ, ўхшатиш, метафора, ономастика, антропоним, мифология, лингвопоэтика, лингвокультурология.

SOME FEATURES OF ANTONOMASIAS IN THE UZBEK LANGUAGE

Achilova Risolat A'zamovna

Senior Lecturer of the Bukhara State University

risolat_lola@mail.ru

Tel: 90-637-05-05

Abstract. The article describes the phenomenon of antonomasia in language and speech, its essence and lexical-semantic features. issues such as the role of. There are three groups of antonomasia

according to their semantic features, namely a) antonomasia formed on the basis of popular historical events; b) antonomasia based on myths; c) literary works - it is recommended to study the antonomasia formed on the basis of the images in them. Some methodological and linguopoetic features of antonomasia in Uzbek literature are clarified on the example of Alisher Navoi's works.

Keywords: trop, antonomasia, talmih, analogy, metaphor, onomastics, anthroponymy, mythology, linguopoetics, linguoculturology.

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ АНТОНОМАЗИИ НА УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКЕ

Ачилова Рисолат Аъзамовна

Старший преподаватель

Бухарский Государственный Университет

risolat_lola@mail.ru

Аннотация. В статье раскрывается феномен антономазии в языке и речи, его сущность и лексико-семантические особенности. По семантическим признакам можно выделить три группы антономазии, а именно: а) антономазия, сформированные на основе популярных исторических событий; б) антономазия, основанные на мифах; в) литературные произведения - рекомендуется изучать антономазии, сформированные на основе изображений в них. Некоторые методологические и лингвопоэтические особенности антономазии в узбекской литературе раскрываются на примере произведений Алишера Навои.

Ключевые слова: троп, антономазия, талмih, аналогия, метафора, ономастика, антропонимик, мифология, лингвопоэтика, лингвокультурология.

Ижтимоий онг тараққиёти тил ҳодисалари янги нуктаи назарлар билан қараш, уларни янги илмий концепциялар ва замонавий методлар билан тадқиқ этиш заруратини юзага келтирди. Шунга кўра кейинги даврларда тилнинг инсон ҳаётидаги моҳиятини чуқурроқ ва янада кўпроқ билишга, тил ҳодисаларини инсоннинг ижтимоий-иқтисодий, руҳий-маънавий ҳаёти билан ўзаро боғлиқ ҳолда ўрганишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ижтимоий ҳаётни шакллантирувчи энг асосий восита – тилнинг асл туб моҳиятини тўлиқ англаш учун унинг зоҳирий ҳодисалари билан бирга ботинидаги ҳодисаларни ўрганиш ҳам муҳимлиги аён бўлиб қолди.

Дунё ва миллий тилшуносликда тадқиқ этилиши муҳим бўлган масалалардан бири антономазия ҳодисасидир. Бу ҳодисанинг моҳияти шундаки, унда ҳаммага маълум ва машҳур бўлган бадиий асар қаҳрамонларига, тарихий воқеа ва афсоналарга ишора қилинади. Антономазиянинг асар бадииятига таъсирини аниқлаш, асосий хусусиятлари, шаклланиш, ривожланиш йўллари ва қонуниятларини тадқиқ этиш, унга оид мавжуд мулоҳазаларни янги қараш, тамойил, мезон ва далиллар асосида таҳлил этиш, лексик-семантик ва лингвопоэтик аспектда махсус ўрганиш, мантикий-психологик, лисоний ва поэтик хусусиятларини яхлит таҳлил этиш, лисоний ва поэтик хусусиятлари бўйича илмий фикрни шакллантириш муҳим бўлиб турибди.

Антономазия номнинг кўчишига асосланган, яъни объектнинг маълум бир хусусият-ҳаракати бошқа объектда намоён бўлишининг алоҳида ҳодисасидир. Кейинги даврларга қадар антономазияни шундай тушунилиб келинди, шундай таърифлаш билан чекланилди ва фақат нутқнинг стилистик ҳодисаси ҳамда воситаси деб қабул қилинди. Ҳозирги даврга келиб эса унинг моҳият-мазмунини тўғрисида қарама-қарши фикрлар билдирилмоқда. Бундай ёндашувлар антономазияни ногўғри тушунишни англамайди, балки унинг баъзи жиҳатларини янада кенгроқ ёригишни, стилистик воқеликдан янада кенгроқ ҳодиса

эканлигини билдиради. Антономазия лингвистик номинация воситасидир, унинг натижасида мутлақо янги маъно гуруҳларининг таркибий, семантик ва прагматик хусусиятлари намоён бўлади [2, 7].

Антономазияларни матний ва лексик маъноларига кўра, ҳар хил турларга ажратиш мумкин. Чунки аташ маъноси атоқли от маъноси учун хосдир, денотатив маъно эса турдош от маъноси оиддир. Шуларга кўра антономазияни иккита асосий турга бўлиш мумкин. Биринчи турдаги антономазияларда аташ ном маъноси асосий ҳисобланади, денотатив маъноси эса матндан келиб чиқади, яъни бунда атоқли от маъноси қисман турдош ном маъноси айланади. Иккинчи турдаги антономазиялар эса кўчма маънодаги турдош номлар маъносидир. Унда асосий маъно денотатив маънодир, аташ ном эса матндан келиб чиқади. Турдош от эса қисман атоқли отга айланади [6, 9].

Илмий манбаларда қайд этилишича, *антономазия* термини XV асрлардан бошлаб қўлланила бошланган. Грек тилига тегишли мазкур лексик бирликнинг луғавий маъноси *қайта номлаш*дир. Антономазия воситасида таърифланган инсонга образли хусусият берилади. У нафақат эмоционалликни, шу билан бирга антономазиялашган инсон ёки образга баҳо ҳам беради. Стилистика бўйича қатор асарлар муаллифи И.Б. Голуб антономазияни метонимиянинг махсус тури сифатида белгилайди ва шу йўналишда ўрганади. Муаллифнинг таъкидлашича, XIX асрнинг иккинчи ярмидан бошлаб, қадимги мифологиядан келиб чиққан антономазиялар ғарб шеърий асарларида камроқ қўлланила бошланган. У бу хусусда ёзади: “Ҳозирги вақт шеъриятида қадимги номларнинг ишлатилиши ўтмишда қолди”. Олим бунга Шекспир асарларини мисол қилиб келтиради. Маълумки, Шекспир ўз асарларида афсоналардаги худоларнинг исмларидан кенг фойдаланган. Бу эса унинг ижодини китобхонларга тез ва таъсирчан етказишга катта ёрдам берган. И.Б.Голуб фикрича, кейинги давр инглиз шеъриятида антономазилардан фойдаланиш кўлами анча торайган [4].

Ўзбек тилишунослигида кўчим(троп)ларнинг айримлари, чунончи, ўхшатиш, метафора, метонимия кабилар у ёки бу даражада ўрганилган [8]. Бироқ шу кўчимлар доирасига кирувчи антономазия (талмиҳ) ҳодисаси, унинг тузилиши, семантик хусусиятлари, инсон лисоний фаолиятида ҳамда бадиий матнни шакллантиришдаги ўрни ва вазифалари, номинатив вазифасидан ташқари рамзий маъноларни аңлатиши, лингвопоэтик хусусиятлари, ўзбек лингвомаданиятида тутган ўрни каби масалалар алоҳида тадқиқот мавзуси сифатида ўрганилмаган. Ҳолбуки, бу ҳодиса ўзбек тилида, чунончи, унинг бадиий адабиётида муҳим ўрин тутди.

Антономазиялар кўчим (троп)нинг алоҳида бир тури бўлиб, у дунёқараш, руҳият, муносабат, ҳис-туйғу, кайфият, эстетик дидни аниқ, ёрқин, ихчам тарзда ифодалаш имконини беради, ўзининг ихчамлиги, соддалиги, семантик жиҳатдан сермаънолилиги билан нутқнинг таъсирчанлигини оширишда муҳим омил бўлиб хизмат қилади. Антономазия тилга хос ҳодиса, ономастик бирлик бўлиб, у сўзнинг қўлланиш доирасини кенгайтиради, бадиий нутқда ифодалилик ва таъсирчанликни оширишга, тасвирланаётган воқеа-ҳодисани равшанроқ баҳолашга ёрдам беради.

Ғарб олимлари — О.С.Ахманова, А.П.Квятковский, Н.М.Наер, Б.Савинский, Б.А.Серебрянников, В.В.Мартынов, И.Р.Гальперин, Д.Харьюнг, А.Н.Степанова, А.А.Уфимцева, М.А.Арутюнян кабилар томонида антономазияларнинг айрим хусусиятлари ўрганилган. Уларнинг илмий асарларида антономазия кўчимнинг бир тури ва услубий восита эканлиги алоҳида таъкидланган. Уларнинг бу борадаги фикрлари бир-биридан деярли фарқ қилмайди. Бироқ антономазия кўчимнинг қайси тури таркибига кириши масаласида уларнинг фикри бир хил эмас. Масалан, О.С.Ахманова антономазияни метафора, И.Р.Гальперин, Д.Харьюнг, Н.М.Наер ва А.П.Квятковский кабилар эса метонимияга хос кўчим сифатида баҳолаган [2, 5].

Айтилганидек, антономазия ҳодисасининг лисоний, мазмуний ва услубий хусусиятлари, бадиий услуб тараққиётида тутган ўрни, адабиётда бадиий тасвир воситаси сифатидаги

мавқеи, таркибий тузилиши ўзбек тилшунослигида махсус ўрганилмаган. Мазкур масалани илмий ўрганишда қуйидагиларга алоҳида эътибор қаратиш мақсадга мувофиқдир:

— антономазияларнинг лексик-семантик жиҳатларини ёритиш, уларнинг матндаги ўрнини, бадиийликни таъминлашдаги ўрнини кўрсатиш, ёндош кўчим турлари, чунончи, метафора, метонимия ва ўхшатишга муносабатини аниқлаштириш, ойдинлаштириш, уларнинг кўчимлар тизимида тутган ўрни ва аҳамиятини кўрсатиш, шу асосда муайян илмий-назарий умумлашмалар чиқариш муҳимдир;

— антономазияларни қуйидаги гуруҳлар бўйича ўрганиш мақсадга мувофиқдир: а) машҳур тарихий воқеалар асосида шаклланган антономазиялар (масалан, *ҳижрат* — Муҳаммад пайғамбаримизнинг Маккадан Мадинага кўчиши; исломда шу кун, яъни 622 йил 16 июль йил боши қилиб олинган); б) афсоналар асосида юзага келган антономазиялар (масалан, *Масиҳ* — Исо пайғамбарнинг лақаби бўлиб, диний афсоналарда Исонинг ўз нафаси билан ўлганларни тириштириши); в) адабий асарлар, улардаги образлар асосида шаклланган антономазиялар (масалан, *Отелло* — рашкчи киши, *Дон Кихот* — хаёлпараст одам, *Қоришкамба* — хасис инсон).

— антономазияларнинг лексик-семантик табиати ва структурал-композицион хусусиятларини тадқиқ этиш, уларнинг фалсафий, мантиқий, лисоний, семантик ва поэтик хусусиятларини яхлит таҳлил қилиш дунё ҳамда миллий тилшунослик учун долзарбдир;

— антономазияларнинг услубий ва бадиий-эстетик (поэтик) хусусиятларини таҳлил этиш ва муайян илмий-назарий хулосаларга келиш муҳим аҳамиятга эга.

Антономазиялар оғзаки нутқда ҳам, бадиий матнда ҳам қўлланилади. Бироқ уларнинг бадиий нутқда қўлланиши нисбатан кўпроқ учрайди. Антономазиялар бадиий матнда ижодкорнинг субъектив муносабатини ифодалаб келиб, матнни шакллантиришда муҳим восита вазифасини бажаради. Улар бадиий матнда метафорик маънода қўлланилиб, бадиий санъатлар ва услубий фигуралар яратишга асос бўлади. Антономазияларда ишора қилинаётган тарихий ёки бадиий фактнинг машҳур, яъни кўпчиликлари таниш бўлиши муҳим аҳамият касб этади. Ишора қилинаётган фактнинг машҳурлик ва маълумлик даражаси қанча юқори бўлса, унинг моҳият-мазмунини, кўчма маъносини тушуновчилар доираси ҳам шунча кенг бўлади.

Антономазиялар бадиий матнда қуйидаги мақсадлар учун қўлланилади: 1) ижодкорнинг фикрини ёрқин, ихчам, аниқ, таъсирчан ва яққол тарзда ифодалаш учун; 2) бадиий санъатни воқелантириш учун; 3) матннинг интертекстуаллигини таъминлаш учун; 4) салбий ёки ижобий баҳони экспрессив ифодалаш учун; 5) кучли ҳис-ҳаяжонни ифодалаш учун; 6) образ характериға хос айрим жиҳат ва белгиларни бўрттириб кўрсатиш учун; 7) фикрни изоҳлаш, тасдиқлаш, далиллаш учун; 8) китобхоннинг бадиий-эстетик диди ва дунёқарашини мукаммаллаштириш ва бойитиш учун.

Антономазиялар таркибига кирувчи бадиий асар образларининг номи — антропонимларни шартли тарзда уч гуруҳга ажратиш мумкин: 1) тарихий антропонимлар; 2) мифологик антропонимлар; 3) хаёлий-тўқима антропонимлар. Антономазия сифатида қўлланиладиган тарихий антропонимларга *Колумб, Искандар, Хотам, Чўлпон*; мифологик антропонимларга *Одам Ато, Момо Ҳаво, Масиҳ*; хаёлий-тўқима антропонимларга эса *Отелло, Буратино, Қумуш, Отабек* кабиларни мисол тарзида айтиб ўтиш мумкин.

Аёнки, ифода воситаларининг ёлғиз ўзи мустақил ҳолда бадиийлик касб этмайди ва бадиий нутқни ташкил қилмайди. Улар фақат бадиий матн ичида, асар мазмунига боғлиқ ҳолда, бошқа тасвир воситалари билан биргаликда маълум маъно касб этади, муайян бадиий вазифани бажаради, тасвирланаётган воқеа-ҳодисани ва унга хос хусусиятларни янада бўрттириб ва умумлаштириб кўрсатишда муҳим восита бўлади. Ифодавий воситалар, жумладан, антономазиялар бадиий нутқ таркибида ўз маъноларидан бошқа маъно товланишларига, кўчма маъноларга, мажозий хусусиятларига эга бўлган сўзлар бўлиб, улар

бадий нутқ таъсирчанлигини, эмоционаллигини оширишга, тарбиявий-эстетик вазифасини конкретлаштиришга имкон беради.

Автономазия шоирни ифодалаш лозим бўлган фикрни батафсил айтишдан, ҳолатни батафсил тасвирлаш заруратидан халос этади, бадий мақсадга муайян фикр ёки ҳолатга мос келадиган бошқа бирор бадий ёки тарихий фактга ишора қилиш билан эришиш имконини беради. Натижада оз сўз билан кўп маъно ифодаланади ва бадий санъат яратилади.

Автономазия бадий асарда номинатив, тавсифий, ғоявий, эстетик, услубий, экспрессивлик, рамзий каби вазифаларни бажаради. Улар, асосан, ўхшатиш асосида воқеланади. Шоирлар автономазиялардан фикрларни изоҳлаш, тасдиқлаш ва далиллаш учун бадий асарларида кенг фойдаланади. Автономазиялар бадий асар эстетик моҳиятини чуқур идрок этиш ва қулай англанишда муҳим лисоний восита бўлиб хизмат қилади, унинг таъсирчанлигини оширади.

Алишер Навоий бадий асарларидаги автономазиялар, асосан, от сўз туркумидаги сўзлар асосида шакллантирилган. Уларнинг кўпчилиги араб тилидан ўзлашган атоқли отлардир. Миқдор жиҳатдан тўқима образлар, диний-афсонавий (мифологик) қаҳрамонлар номлари ҳукмдорлар номларига нисбатан кўп учрайди. Адиб асарларида қўлланган жуда кўплаб автономазиялар ҳозирги ўзбек бадий адабиётида анъанавий тарзда ҳозир ҳам фаол қўлланишда давом этмоқда. Улар ўзбек халқининг турмуш тарзи, маданияти ва адабиётига чуқур сингиб, унинг ижтимоий тафаккури, эстетик диди ва ахлоқий қарашлари тараққиётига ижобий таъсир кўрсатиб келаётганлигини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Адабиётлар

1. Анданийёзова Д. Баий матнда ономастик бирликлар лингвопоэтикаси: филол. фан. б. фалс. док. дисс. автор. –Т.: 2017. -27 б.
2. Арутюнян М.А. Структура, семантика и прагматика стилистического приема «автономазия» на материалах немецкого языка: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. –М.: 2010. – 24 с.
3. Бобоев Т. Шеър илми таълими. Т.: Ўқитувчи, 1996. -142 б.
4. Голуб И. Б. Стилистика русского языка. 4-е изд. -М.: Айрис-пресс, 2003. -Стр. 448-451.
5. Исҳоқов Ё. Сўз санъати сўзлиги. -Т.: Зарқалам, 2006. -125 б.
6. Каграманов К.Р. Автономазия как средство языковой номинации: семантика и прагматика: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. -Москва -2007. – 26 с.
7. Калинин В.М. Теоретические основы поэтической ономастики: Автореф. дисс. ... д-ра филол. наук. – Киев, 2000. – 24 с.
8. Миртожиев М. Ўзбек тили семасиологияси. –Т.: Фан, 2010. -312 б.
9. Навоий. Хазойин ул-маоний (Ғаройиб ус-сиғар). Мукамал асарлар тўплами. Йигирма томлик. –Т.: Фан, 1988. III том. -589 б.
10. Тўхлиев Б., Каримов Б., Усмонова К. Адабиёт / Дарслик-мажмуа. –Т.: ЎзМЭ, 2017.
11. Худойберганава Д. Лингвокультурология терминларининг қисқача изоҳли луғати. –Т.: Турон замин зиё, 2015. -40 б.
12. Хусайний.А. Бадойиъ-ус-санойиъ. -Т.: Адабиёт ва санъат, 1981. -400 б.
13. Ҳожиаҳмедов А. Шеърӣ санъатлар ва мумтоз қофия. - Т.: Шарқ, 1998.-160 б.

38	Диний ва фалсафий таълимотларда ижтимоий-деструктив ҳолатлар талқини Бекмуродова Г.	209
39	Жамият тараққиётининг имманент қонунлари (ижтимоий – фалсафий ёndoшув) Саданова Д.А.	213
40	Жисмоний маданиятнинг айрим фалсафий-валеологик масалалари Саидназаров У.А.	217
41	Эркин шахсдан эркин жамият сари! Мирзаев М.	221
42	“Зиёлилик маданияти” тушунчасининг назарий-методологик жиҳатлари Раджапов О.Б.	226

10.00.00

ФИЛОЛОГИЯ ФАҲЛАРИ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ
PHILOLOGICAL SCIENCES

43	Typological features of the genre elegy Karamatova Z.F.	232
44	Son komponentli iboralarning semantik tahliliga doir (italyan va o'zbek tillari misolida) Xudoyqulov B.	238
45	The system of introduction of pedagogical technologies in didactic processes of higher education on the example of youth pedagogy Alimdjanova D.N.	244
46	Адабиётшуносликда бадиий психологизм тараққиёти Авезов Э.Т.	251
47	Maqol va matallar paremiologiyaning asosiy birligi sifatida Komolova Sh.A.	255
48	Muhammad Yusuf she'rlarida “vatan”, “ona”, “opa – singil”, “sevgi– muhabbat”, “sadoqat” kabi insoniy tuyg'ularni bildiruvchi lingvokonsept Tojimatov R.G', Tojimatova M.U., Holmurodova N.G'	260
49	Қодирий ҳажвияларида айрим ёрдамчи сўзларнинг ифода имкониятлари Пардаева М.Х.	267
50	Hozirgi zamon nemis yoshlari sotsiolektida anglitsizmlar. Anglicisms in the sociology of modern German youth. Narmatova A.P.	271
51	“Ўгай она/stepmother” лексик бирлигининг структур-семантик таҳлили Жалолова Ф.Н.	276
52	Ўзбек тилидаги антономазияларнинг айрим хусусиятлари Ачилова Р.А.	282
53	Ingliz tilida semasiologiya va polisemiyaning ifodalanishi Norova M.B.	287

54	Улучшение поэтического содержания юмористической детской поэзии Джураева Г.А.....	292
55	Jahoning buyuk yozuvchilari V.Shekspir va A.Navoining asarlarini qiyosiy o'rganishning ahamiyati hususida("Layli va Majnun" hamda "Romeo va Juliyetta" asarlari misolida) Soliyev Y.	299
56	Ingliz nutq etiketining o'ziga xos xususiyatlari. Qosimova N.F., Amonova M.O.	303
57	Le role de l'enseignant pour valoriser l'apprentissage du français To'yboyeva Sh.R.	310
58	Iqtisodiyot sohasi terminlarining nemis tilidan o'zbek tiliga tarjima variantlari To'rayeva F.Sh.	314
59	Functional specificity of philosophical concepts and terms Sadullaev D.B.	318
60	Nemis tilidagi yoshlar leksikasida o'zlashtirma so'zlar va ularning xususiyatlari Saidova D.A.	323
61	Nutq odob-axloq qoidalari lingvistik tadqiqot ob'ekti sifatida Soliyeva M.A.	328
62	Sossyur ta'limoti va zamonaviy o'zbek tilshunosligi Bobokalonov R.R.	333
63	Қўшма сўзларнинг концептуал таҳлил масаласи Юлдашев А.Г.....	338
64	Ҳикояда тарихий образ талқини Амиркулова З.М.	346
65	Badiiy tasvirda alliteratsiya va assonans – stilistik figura sifatida Haydarov A.A.	351
66	Сравнительный анализ средств выражения речевой цепочки на французском и узбекском языках Анарбоева И.О.	356
67	Аргументация в рекламном тексте в рамках теории речевых актов Ахтямов А.Э.	363
68	Романда аёл кўнглининг бадий тасвири Ашурова Н.Х.	368
69	Нутқ маданияти масалаларининг синчи тадқиқотчиси Аҳмедова Ҳ.	375
70	Ўзбек ва рус тилларида маданий-истироҳат объектларини ифодаловчи индикаторлар ва уларнинг функционал-семантик хусусиятлари Исломова Д.А.	380
71	Замонавий тилшуносликда иқтисодий дискурсининг тадқиқи Мамадаюпова Ш.	386
72	Инглиз ва ўзбек тилларида "head/bosh" концептини ифода этувчи фразеологик бирликларнинг изоморфик хусусиятлари Эштўхтарова Б.Б.	395
73	Баҳолаш категориясини тадқиқ қилишда янгича ёндашувлар. Мансурова Г.М.	400